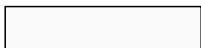

- [Qui som](#)
- [Contacta](#)
- [Publicitat](#)
- [Avís legal](#)
- [626 863 848 – WhatsApp](#)

- [Notícies](#)
 - [Actualitat](#)
 - [Cultura](#)
 - [Societat](#)
 - [Esports](#)
 - [Entitats](#)
 - [Baix Gaià](#)
- [Opinió](#)
- [Vida Social](#)
- [Entrevistes](#)
- [Reportatges](#)
- [Agenda](#)
- [El CLub](#)

Select Page

Maria Mercè Martorell:

“Participar en aquest camí encapçalant la Delegació de Tarragona és el moment més important de la meva trajectòria política”

30 novembre 2020

Entrevista realitzada per **Òscar Ramírez Dolcet**

Maria Mercè Martorell va ser la responsable política de l'Àrea de Patrimoni de l'ajuntament de Tarragona els anys que major rellevància ha tingut la ciutat a nivell internacional. Era una època en que l'equip de govern i els tècnics creien en les possibilitats i el projecte d'una ciutat convertida en Patrimoni de la Humanitat pel seu llegat de dos mil anys enrere. La intensa feina realitzada va culminar a Austràlia que va ser on la UNESCO va concedir la declaració a Tarragona.

Ara, fent una pausa en el temps i recordant aquells anys, toca ser humils i sincers, explicar què es va fer bé i on s'hagués pogut millorar. Sí, és cert que al final es va assolir l'objectiu però aquell no va ser un camí fàcil. Ella, la Maria Mercè, ho sap prou bé. Per això hem volgut conversar amb ella, ara que han passat dues dècades i la ciutat ha fet un canvi significatiu.

Maria Mercè Martorell al seu despatx de Tarragona.

Maria Mercè, ara fa 20 anys estaves a Cairns, Austràlia, defensant la candidatura de Tàrraco davant la UNESCO. Al final les coses van sortir molt bé. Què en recordes d'aquells moments?

Varen ser moments de molta tensió i molts nervis perquè fins a l'últim moment vam seguir lluitant i fent contactes amb delegacions de països que ens poguessin recolzar en el moment de la presentació i discussió de la Candidatura del Conjunt Arqueològic de Tàrraco davant l'Assemblea Internacional del Centre del Patrimoni Mundial, a Cairns. Al final no va fer falta, ja que la Candidatura va ser aprovada sense més problemes, però per si de cas, nosaltres vàrem seguir treballant fins a l'últim moment.

Què se sent quan s'acaba de la millor manera un procés que ha estat lent, dificultós i que comportarà que la teva ciutat es

potencií a nivell mundial?

Molta felicitat i satisfacció, i orgull pel fet que la teva ciutat, a la que estimes, passi a formar part d'una llista tan exclusiva i important. I a nivell personal, a més, un gran agraïment per haver pogut participar en aquest camí i haver pogut encapçalar la Delegació de Tarragona davant l'Assemblea del centre del Patrimoni Mundial de UNESCO. Per mi és, sens dubte, el moment més important de la meva trajectòria política.

Parlant del procés previ a la declaració de la UNESCO, aquells van ser anys plens de problemes amb alguns monuments, com el Teatre o la Necròpolis, i de dubtes sobre la gestió que s'havia fet anys enrere a nivell patrimonial per part de l'ajuntament. On vàreu trobar més problemes?

Des de el moment que jo em vaig fer càrrec que el principal problema era el temps. El pacte de govern es va fer el 13 de desembre de 1999, i al gener-febrer es reunia ICOMOS, i si no passàvem aquesta primera fase no podíem seguir amb la tramitació de la Candidatura fins l'any següent. Per tant era clau que passades les festes de Nadal poguéssim tenir la visita de l'inspector d'ICOMOS, i aquí sí, que després de la que hi havia hagut anys enrere, nosaltres vàrem demanar que fos el propi President d'ICOMOS en aquells moments, l'arqueòleg romanista Henry Clear el que vingués. Aquella gestió la va fer el tècnic de l'àrea de Patrimoni Lluís Piñol i l'Assessor de Patrimoni d'Alcaldia Ricardo Mar; i així va ser perquè vàrem aconseguir que fos el propi Henry Clear qui vingués a fer la inspecció per part d'ICOMOS. Paral·lelament, vaig fer visites al Ministerio de Cultura i concretament al Luis Lafuente que ens va ajudar molt, i també al Marc Mayer que en aquell moment era el Director General de Patrimoni de la Generalitat. Tots junts, vàrem rebre a Henry Clear i de camí des de l'aeroport a Tarragona, vam parar a veure dos dels monuments que integraven la Candidatura: l'Arc de Barà i la Torre dels Escipions, i d'aquí ja a Tarragona, al Circ, on ens

esperava el President de la Reial Societat Arqueològica, Rafel Gabriel.

Els dies següents vàrem anar fent la visita als diferents monuments que integraven la Candidatura i entre ells la preciosa Vil·la dels Munts d'Altafulla, o el Mausoleu de Centcelles a Constantí. He de dir que el monument que més li va impressionar va ser el Circ, en la seva entrada per la Rambla Vella, i també l'Aqüeducte; però va valorar molt positivament tot el Conjunt i de fet les fotografies que el Henry Clear va fer de cadascun dels espais van ser les que ell va fer servir a l'hora de presentar i defensar la candidatura tant a ICOMOS a Paris als inicis de l'any 2000, com al Bureau del Centre del Patrimoni Mundial també a Paris, al juny de 2000, i finalment a l'Assemblea del Centre del Patrimoni Mundial de la UNESCO a la ciutat australiana de Cairns. Quan a inicis d'any vàrem ser informats de que havíem passat la primera de les fases eliminatòries i que la nostra Candidatura estava avalada per ICOMOS, se'ns obria per primera vegada la possibilitat d'arribar a la Declaració, tal com va passar el 30 de novembre de 2000, ara fa vint anys. He d'agrair molt especialment l'ajut que ens va donar Carmen Añón d'ICOMOS, qui sempre va confiar en la nostra Candidatura, i també el que era en aquell moment l'Ambaixador d'Espanya davant la UNESCO, el diplomàtic Jesús Ezquerro, així com el George Swain del Centre del Patrimoni Mundial de UNESCO.

A nivell personal he d'agrair el gran recolzament que vaig tenir en aquell camí que va durar onze mesos, de l'Alcalde Joan Miquel Nadal, i de manera molt especial d'un company també Conseller Municipal, en aquest cas del PSC, el Pere Valls, que era i és com jo, un apassionat del Patrimoni de Tàrraco i en els moments mes complicats, sempre em va ajudar i em va donar ànims. Això demostra que el nostre Patrimoni ha d'estar per damunt de la política i dels diferents Ajuntaments i responsables polítics encarregats de la seva gestió.

L'amfiteatre, que saluda al mar mediterrani, és un dels elements patrimonials més bells de la ciutat de Tarragona.

En diverses ocasions quan els representants d'Icomos venien a la ciutat de Tarragona per fer inspeccions i elaborar informes, es generaven dubtes sobre la gestió. Quina era la situació real del patrimoni en aquells moments?

Els dubtes que es van generar en els primers informes que van elaborar els representants d'ICOMOS no eren per la gestió, sinó per si la Candidatura del Conjunt Arqueològic de Tàrraco complia o no el criteri d'excepcionalitat que s'exigeix a tots els bens que aspiren a entrar a formar part de la Llista del Patrimoni Mundial. Alguns dels representants varen posar en dubte la excepcionalitat del Conjunt. Amb els anys i amb la mateixa Declaració, es va poder comprovar que s'equivocaven, i així va ser reconegut a Cairns durant la defensa de la Candidatura.

Tarragona comença a destapar i fer lluir el seu llegat romà de manera important als anys vuitanta i noranta. Consideres que anteriorment hi havia hagut un cert abandonament oblit a nivell patrimonial?

Tarragona i el seu Patrimoni, tenen molt que agrair a l'Alcalde Recasens i al seu equip perquè van ser visionaris a l'hora de la intervenció que es va fer, quan es va descobrir el Circ. També la visió del Ramon Aloguin o de l'Enric Olivé, i dels equips d'aquell moment, del TEDA, i tants altres...; i no oblidem la gran aportació a l'expedient del Conjunt Arqueològic de Tàrraco, del gran arqueòleg que malauradament ens va deixar ja fa molts anys, en Xavier Dupré. També voldria recordar a les persones que en aquesta ciutat es van avançar al seu temps i van veure la importància de mantenir i conservar el passat romà de la ciutat. Estic parlant d'iniciatives privades pioneres com la dels propietaris de la botiga "Esports Catedral" al C/ Major, o de la Maria i la seva família, propietaris del Restaurant "Les Voltes".

Tarragona és una ciutat que sempre ha disposat d'un important teixit industrial, amb el polígon petroquímic, d'un important Port, de comerç i d'un turisme de sol i platges. Per tant, mentre l'any 1985 o 1986, ciutats com Àvila o Càceres, eren declarades Ciutats Patrimoni Mundial de la UNESCO, Tarragona, ni tan sols es plantejava aquesta opció.

Tornem al 30 de novembre de l'any 2000, al moment en que es comunica que Tarragona aconsegueix el reconeixement de la UNESCO. Quines sensacions tens, com a responsable de la regidoria de Patrimoni i com a tarragonina, en aquells moments?

Va ser després de que el propi Henry Clear, com a president d'ICOMOS, presentés i expliqués la Candidatura del Conjunt Arqueològic de Tàrraco a l'Assemblea General del Centre del Patrimoni Mundial de la UNESCO, recomanant i avalant la seva incorporació a la Llista de Patrimoni Mundial perquè complia

tots els requisits requerits per a la seva inclusió. Les sensacions van ser d'una alegria indescriptible, per saber, que tot el que s'havia treballat i patit durant aquells anys pels diferents responsables, havia donat finalment el seu fruit, i que la seguretat que teníem els responsables de la Candidatura, tot l'equip, totes les persones d'ICOMOS, el Ministerio, la Generalitat, la RSAT i de totes les entitats que ens havien recolzat, i molt especialment els tarragonins i tarragonines, en que el Conjunt Arqueològic de Tàrraco es mereixia la Declaració, finalment era una realitat.

Per altre part també m'agradaria recordar, que en aquells dies, a més de la Delegació de l'Ajuntament de Tarragona, hi havia mes tarragonins i tarragonines a la ciutat de Cairns: un d'ells era el malauradament ja desaparegut Felip Font de Rubinat que era el Delegat de Patrimoni de la Generalitat a Tarragona; i també era tarragonina la periodista de TV3 Laura Solé Estalella, que va ser la responsable d'informar de la Declaració de Tàrraco i de la resta de Declaracions espanyoles d'aquell any. Per tant d'una o altre manera va haver-hi una gran presencia de Tarragona a la ciutat australiana de Cairns.

La imponent capçalera del Circ evidencia que Tarragona i Tàrraco conviuen sense problemes des de molts segles.

A partir del moment en que s'aconsegueix aquell gran repte de ser Patrimoni de la Humanitat, se n'inicia un del nou que passa per protegir, mantenir i difondre el llegat reconegut per la UNESCO. Com canvien les coses i la manera de fer?

Les coses van canviar de manera radical perquè la Declaració va ser la "clau" que ens va permetre accedir a Fons Europeus en el cas de les diferents fases de intervenció de l'Amfiteatre o de la Muralla; al 1% Cultural del Ministerio de Fomento en la restauració de l'Aqüeducte; el Premi de las Ciudades Patrimonio de la Humanidad, en el cas del Circ; entre molts altres. I També va permetre sis anys després fets tant importants, com la incorporació del Conjunt Arqueològic de Tàrraco, al Grupo de Ciudades Patrimonio de la Humanidad de España, amb tot el que això suposa a nivell de promoció i de

treball conjunt de les ciutats del Grupo; i també va fer possible l'Agermanament amb la ciutat de Pompeia.

En aquells moments, la Declaració va suposar també la inversió del sector industrial i privat en el Patrimoni de la ciutat, perquè aquestes inversions portaven desgravacions fiscals. Va permetre impulsar Tàrraco Viva sota la direcció visionària del Magí Seritjol i, el més important de tot, és que va fer que els tarragonins i tarragonines sentissin orgull pel seu Patrimoni i que el fet de que apareguessin restes arqueològiques en una local, o una botiga, no suposés un demèrit, sinó una posada en valor d'aquell espai que es convertia en un lloc únic com a part del Conjunt Arqueològic de la ciutat.

Ara, 20 anys després i vist des de fora de l'ajuntament, consideres que s'ha fet bona feina de manteniment en aquest període?

Durant els anys que el meu equip i jo vàrem tenir aquesta responsabilitat, que és del que jo puc parlar amb més coneixement, crec que es va gestionar una molt important inversió entre el novembre de l'any 2000 i el mes de març de 2007, tan pública com privada, i es van deixar subvencions demanades i projectes engegats; però certament hem de reconèixer que van ser anys de creixement econòmic en els que es notava l'empenta i l'alegria en les inversions. Malauradament després va venir la crisi més greu i llarga que ens ha tocat viure i actualment a la crisi anterior hi hem sumat la crisi social i sanitària per la pandèmia del COVID-19. Crec que cadascun va fer el que va poder segons el moment que li va tocar. Nosaltres vàrem ser uns privilegiats pel moment econòmic, tot l'equip va treballar molt i amb il·lusió, i es va aconseguir molt amb poc temps. Però això va ser possible pel gran equip humà de l'Àrea de Patrimoni Històric Artístic de l'Ajuntament de Tarragona. Aquí em refereixo des dels tècnics als responsables de la vigilància de tots i cadascun dels monuments, als que mai se'ls hi podrà

agrair tot el que van fer pel Patrimoni de la ciutat. Jo sempre els hi agrairé el seu ajut en tot moment i puc dir que va ser un privilegi poder treballar amb tots i cadascun d'ells i elles.

El Fòrum de la Colònia es pot veure al bell mig de la ciutat, rere el Mercat Central i no massa lluny del teatre romà.

S'ha parlat sovint de nyaps i xapuses al patrimoni de Tarragona, parlant per exemple de l'estructura de la plaça dels Sedassos, del poc manteniment de la Muralla que ha patit esfondraments, de la intervenció amb l'estructura metàl·lica del Teatre... què en penses? Realment s'ha actuat bé?

Respecte a la Muralla, al llarg de la història hi ha hagut altres esfondraments com a conseqüència de pluges i degut a la pròpia estructura del monument. Una va ser precisament mentre jo era responsable, la de l'Hort de l'Arquebisbe. Però l'important es fer el manteniment, per intentar evitar aquests fets, en la mesura del possible.

Respecte a les altres intervencions que comentes Òscar, jo no

les hagués fet perquè crec que poc o res aporten al monument i confonen més que altre cosa a l'hora de la seva visualització.

A nivell pedagògic, sota el teu parer s'ha fet una bona tasca de difusió entre la ciutadania per fer-li entendre la rellevància dels elements patrimonials amb els quals conviuen dia a dia?

La Declaració en si mateixa va ser un magnífic element de difusió ciutadana i de posada en valor dels elements patrimonials de Tarragona. A més, ens va donar mitjans a nosaltres com a responsables per poder-ho fer. En una ciutat com la nostra, en la que tots ens hem criat al costat d'aquest patrimoni, de vegades el sentim tant proper que no valorem la seva excepcionalitat. Això és precisament el que va posar de relleu la Declaració ara fa vint anys. Però crec que pel que es refereix a la sensibilització de la ciutadania, i en especial dels nostres infants i joves, nosaltres en el temps que vaig ser responsable i sota la direcció de la tècnica de l'àrea de Patrimoni, Maite Martorell, vàrem posar en marxa un programa amb totes les escoles de Tarragona i amb tots els cursos de cada una de les escoles. Parlo del projecte "L'escola adopta un monument" que vàrem presentar al Premi Europa Nostra, premi que aquesta iniciativa va guanyar l'any 2007.

Aquest projecte no tan sols implicava a tots els estudiants de les escoles de la ciutat, sinó que a través d'ells, feia conèixer el patrimoni de la ciutat als seus pares, avis, tiets, perquè cada nen, nena i jove es convertia en protagonista i difusor d'aquell Patrimoni i de la seva importància. Aquesta iniciativa es va deixar de fet, malgrat algunes escoles la segueixen fent pel seu compte, però crec que l'Ajuntament hauria de tornar a liderar-la precisament pel seu caire pedagògic i de sensibilització de les generacions futures vers el Patrimoni de la seva ciutat.

Recordes Òscar, la publicació dels comptes de "La Petita

Historia de Tàrraco", de la Tarragona Medieval, de la Rambla Nova, de la Casa Castellarnau, de Sant Pau, amb dibuixos de la Pilarin Bayes, i textos de la Fina Cosa, de la Tecla Martorell? Doncs tot allò era pedagogia i difusió del Patrimoni, encaminat en aquest cas als més petits. Després hi ha hagut altres campanyes de sensibilització també als més petits com els Tarraconins, etc... Aquest és el camí, perquè els nens i nenes i joves, són el futur de la nostra ciutat i als que els hi tocarà defensar el Patrimoni de Tàrraco.

Tot parlant del llegat romà, hi ha la sensació que s'ha anat deixant de banda la Tarragona medieval, la Tarragona jueva, la dels anys napoleònics i tantes altres etapes o ciutats que podrien o haurien de conviure juntes. S'ha fet bé apostant només per Tàrraco o calia una interpretació més transversal de tot el conjunt històric?

No ho crec pas Òscar. Sense dubte l'excel·lència arqueològica de Tarragona radica en el seu patrimoni romà. Però Tarragona té un magnífic patrimoni medieval, que també es va veure beneficiat per la Declaració, en el cas per exemple de les fases de restauració de la Catedral, a través del Plan de Catedrales; o la visionària protecció que es va fer en el seu dia de la Murallera Medieval del Circ i tants altres espais de la ciutat. Respecte al passat jueu, recordaràs que nosaltres vàrem apostar per la rehabilitació del Call. Tarragona era coneguda com la "Ciutat dels Jueus" i prova d'aquesta aposta és la coneguda com "Ca la Garsa" amb tot el que vam haver de lluitar per evitar que s'edifiqués. L'ajuntament va liderar la seva expropiació per protegir-la de cara a les generacions futures. Si no hi hagués hagut aquesta decidida aposta, Ca la Garsa, ja no existiria i en el seu lloc hi tindriem un edifici. Jo aquí voldria dir que no s'hagués pogut salvar sense la intervenció del Lluís Moncunill i la seva esposa Maria, que ens van alertar a l'Alcalde Nadal i a mi, quan van començar a aparèixer les restes, i ens van permetre poder-les salvar. Tampoc l'haguéssim pogut salvar,

sense l'ajut i els informes tècnics de membres de la Comunitat Jueva de Catalunya, i de la Dra. Marta Serrano.

També es van protegir i catalogar totes les cases del segle XIX i Modernistes de la Rambla Nova, i molts altres edificis emblemàtics de la ciutat. Recordaràs les plaques que es van posar davant de cadascuna de les cases, que quan van desaparèixer no es van tornar a posar, i que permetien anar passejant per la Rambla Nova i fer la ruta de les cases dels segle XIX i Modernistes de la ciutat. A la teva pregunta, crec que si s'ha intervingut en el Patrimoni de la Ciutat, entès en un sentit global, i que la cura del patrimoni romà ha fet més fàcil la sensibilització envers la resta del patrimoni. Però sens dubte el nostre vaixell insígnia és el Conjunt Arqueològic Romà, el de Tarragona, i també el d'Altafulla, Constantí o Barà.

Per acabar, vist des de la llunyania dels 20 anys que han passat, repetiries aquella experiència de ser regidora de Patrimoni? Va valdre la pena?

Sense dubte. Em considero molt afortunada per haver pogut afrontar aquell repte, per poder haver treballat amb l'Equip del Museu d'Història de l'Àrea de Patrimoni Històric Artístic de l'Ajuntament, feliç del molt que em van ensenyar i del que vaig poder aprendre de cadascun d'ells i d'elles durant aquells vuit anys. Va valdre la pena cada minut de patiment perquè en cada cas la recompensa per la feina i el resultat obtingut va superar en escreix les expectatives inicials.

626 863 848

info@altafulles.cat

Vine al nostre club!

Vols unir-te gratuïtament i gaudir de descomptes i premis?

[Som-hi](#)

Informa't abans que els altres

Si vols estar al dia de tot el que publiquem en aquesta web, apunta't aquí. No fem spam... ☐

Email

Subscriure'm

Resum Política de privacitat i protecció de dades

* **RESPONSABLE:** És el meu deure informar-lo que les dades de caràcter personal que em proporcionis omplint el present formulari seran tractades per Altafullenca de Comunicació Integral s.l. com a responsable d'aquesta web.

* **FINALITAT:** l'enviament de notícies i comunicacions d'altafulles.cat.

* **LEGITIMACIÓ:** Consentiment de l'interessat.

* **DESTINATARIS:** Com a usuari i interessat li informo que les dades que em facilita estaran ubicats en els servidors d'Automatic (proveïdor del servei de subscripcions d'altafulles.cat). Veure [política de privacitat d'Automatic..](#)

* **DRETS:** Té dret, entre d'altres, a accedir, rectificar, limitar i suprimir les seves dades. Pots obtenir informació addicional i detallada sobre Protecció de Dades i consultar la nostra política de privacitat en la nostra pàgina d' [Avís legal](#).

Segueix-nos

No et perdis tota l'actualitat d'altafulles.cat a les xarxes socials

- [Follow](#)

- [Follow](#)
- [Follow](#)
- [Follow](#)

- [Qui som](#)
- [Contacta](#)
- [Publicitat](#)
- [Avís legal](#)
- [626 863 848 – WhatsApp](#)

© 2020 Altafulles ~ info@altafulles.cat | weBDesing: [efeonce](#)
626 863 848

Envian's un WhatsApp amb el teu nom, cognom i correu electrònic i passaràs a formar part del club d'Altafulles.

És un Club gratuït i que comporta tenir accés a descomptes a certs productes, accés a algunes activitats culturals i amb la possibilitat de prendre part a sortejos per guanyar premis.

[Som-hi](#)